

Starokatolická církev v ČR

COMMUNIO



2/15

Pastýřský list k velikonočům 2015

Drahé sestry a drazí bratři,

velikonoční evangelium před námi otevírá nehlubší a nejsvětější tajemství našeho vykoupení. Bůh ve své dobrotě a lásce dokonal to, co započal svým vtělením, a před našimi užaslymi zraky ve svém Synu zjevuje to, co je připraveno i pro nás. V Ježíši Kristu, kterého zbožnost i bezbožnost tohoto světa společnými silami odmítla a přibila na kříž, vzkřísil toho, který odmítl použít své božské moci, aby sám sebe zachránil, toho, který se vzdal svého života, aby nám, k smrti odsouzeným, život daroval. Bůh vzkřísil Ježíše ukřížovaného naší zradou, všemi opuštěného a poníženého. Tím vyvrátil naše iluze o tom, že ten, kdo se celým svým životem ztotožní s Boží vůlí, musí zažít jen úspěch a uznání, ale také zjevil, že pravda a láska, věrnost Boží věci a schopnost oběti má v tomto světě šanci. Ze poslední slovo má Bůh.

Toho jitra prvního dne po sobotě se vlastně odehrává nové stvoření světa. Bůh, který jakoby ve svém mlčení k utrpení a smrti svého Syna mlčel k utrpení a zániku celého stvoření, začíná tvořit znovu, a ve vzkříšeném a oslaveném Ježíši Kristu zachraňuje celý vesmír. Požehnaným místem tohoto nového tvůrčího činu tentokrát není zahrada ráje, nýbrž hrob. Pro Izraelitu místo Boží nepřítomnosti totožné s peklem, kde je v mrtvém těle Ježíšově vězněn sám Bůh. Bůh zrazený, Bůh, který zažil smrt a prošel peklem, Bůh, který okusil zatracení. Tady, v hrobě, v němž lidstvo spolu s Kristem pohřbilo sebe sama, a těžkým

kamenem přehradilo cestu k Bohu, nastává nový čas lidských dějin. Spolu s vítězným Kristem vychází ze tmy hrobu nekonečný zástup těch, které zachránila Boží láska – vítězný zástup vzkříšených, směřující do Otcovy náruče.

Není divu, že průvodním jevem tohoto svatého dění je úžas a strach. Úžas nad jeho nečekaností, v němž si první svědkyně prázdného hrobu snad ani nemohly domyslet, co se vlastně stalo a co to znamená, ale i strach z něčeho zcela neznámého i strach ze stále přítomné nenávisti vůči Vzkříšenému.

Nás může provázet stejný úžas, přestože v posvátné velikonoční noci prožíváme stejně silně něco, čehož dosah už nám byl zvěstován. Ale často nás zároveň provází strach z toho, jestli nejsme vlastně už téměř dva tisíce let klamáni největší světovou mystifikací, nebo abychom o Velikonočích nepředstírali něco, čemu v hloubi duše příliš nevěříme.

Žijeme ve světě, který sice není vůči Ježíšovi a tomu, co přinesl do světa, prvoplánově nepřátelský, ale radost, úžas a strach velikonočního rána ho většinou nechávají lhostejným. Žasne z úplně jiných prožitků, bojí se kromě smrti, kterou se snaží zakrýt křečovitou plentou zábavy a zážitků, vlastně sám sebe. Jak mu pomoci? Jak mu zvěstovat naději a radost velikonočního rána? Kdo odvalí ten nepředstavitelně těžký kámen vedoucí ke vzkříšení?

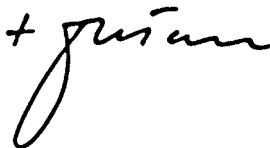
Obsah

Biblická věta, kterou slyšíme z úst Božího posla při každém velkém Božím činu, a která je nejdůležitějším Božím poselstvím do světa, zní: „NEBOJTE SE!“ Zněla na počátku Nového Zákona, zněla v Betlémě a zní i u prázdného hrobu. Kéž zní lidem v uších i dnes! Nám, abychom svou radost ze vzkříšení dávali najevo a dokázali za ní žít.

Protože jen tak ji dokážeme předat dál všem, kteří ji potřebují slyšet, i když to nevědí: „NEBOJTE SE, NIKDY NIC NENÍ ZTRACENO! TENHLE SVĚT A MY VŠICHNI V NĚM MÁME ŠANCI!“

Milovaní, to přeji nám všem a celému světu.
Radujme se, Kristus vstal z mrtvých!
Požehnané Velikonoce!

Váš bratr



Velikonoční zamyšlení..... 4

Velikonoce 2015 v našich farnostech 6

Netradiční velikonoční recepty. 9

Rozhovor s Petrou Baslovou ... 10

Setkání starokatolických biskupů s představiteli episkopální církve USA 13

Dějiny českého starokatolictví 14

Zprávy 18

Pro usmání 19

COMMUNIO – vydává Starokatolická církev v ČR, Na Bateriích 27, Praha 6, 162 00
ISSN 1805-1243

Registrační číslo MK ČR E 20002.

Vyšlo 30. 3. 2015

tel. 224 319 528

e-mail: stkat@starokatolici.cz

www.starokatolici.cz

Za toto číslo zodpovídá redakční rada.

Náklady na výrobu tohoto čísla činí 20 Kč. Děkujeme za příspěvek na papír a tisk.

Grafická úprava a DTP: Marek Bárta

Neoznačené fotografie archiv redakce.

Fotografie na obálce – zdroj: CzechTourism

Anastáz Opasek

Velikonoce

Slunce pročesává mlhu,
teplýma rukama přebírá
studenou přízi
jarních vánků

sobota

měsíc zvedl
svou tvář,
aby prokázal světu,
že jsou Velikonoce

již Kristus přichází
a nese vlastní rány –
svědectví Tomášovi

radujeme se s vámi
v sobotní noci
nesmírného světla

Velikonoční Zamyšlení

Brzy ráno, prvního dne po sobotě, sotva vyšlo slunce, šly k hrobu. Říkaly si mezi sebou: „Kdo nám odvalí kámen od vchodu ke hrobu?“ Ale když vzhledly, viděly, že kámen je odvalen; a byl velmi veliký.

Mk 16,2–4

Každý jistě zná rčení: „spadl mu kámen ze srdce,“ a to nejen z doslechu, ale také z vlastní zkušenosti. Tíha, která na nás doléhala, je najednou pryč a my jsme volní, znovu se můžeme svobodně nadechnout. Svět je barevnější, ptáci zpívají hlasitěji, jídlo je chutnější. Změnil se svět kolem nás? Nikoliv, vše je při starém. To my jsme prodělali vnitřní proměnu. Opět žijeme. Bohužel, tyto okamžiky jsou vzácné a dříve či později nás čeká návrat do běžné šedi. A tíseň na prsou se vrátí jako stará známá přítelkyně. Říkáme tomu stres, starosti, zodpovědnost... Ať už je ale terminologie jakákoliv, výsledek je stejný. Radost, pokoj a lehkost se z našeho života vytrácí. Jsme na to zvyklí, mávneme rukou a táhneme svou káru dál. Poslušně, jindy s reptáním.

A do této naší běžné šedi vtrhne církev a nutí nás jásat. Proč? Protože jsou Velikonoce, proto! Liturgie už je prostě taková, naplňuje nám celý rok líp než vlastní plánovací kalendář. Ale ruku na srdce, kdybychom měli čekat, až všichni budou v té správné velikonoční náladě, žádné Velikonoce bychom neslavili. Nezbyvá tedy, než se opět spolehnout na první jarní úplněk a nechat se vtáhnout podmanivou krásou velikonočního dramatu v našich chrámech. A nemusíme být ani příliš aktivní, stačí se jen dívat a naslouchat. Těch několik

hodin tridua strávených ve společenství nás neomylně katapultuje do velikonočního rána. Pokolikáté už? Ale funguje to. Na rovině prožitku, někde tam hluboko uvnitř. Naše tetelící se dušička opět pookřeje. Časem to dojde i do hlavy a my to intelektuálně přežvýkáme a v duchu si uděláme fajfku. Splněno. Uf!

Jenže tíha všedních dnů na nás neomylně čeká, a než se nadějeme, vše bude při starém. Ten tam je jásos velikonočního rána; už si ani nevybavíme, jak voní kadidlo. Zato moc dobře známe pach strachu. Pro koho tedy Kristus vstal? Pro ženy, apoštoly a pár uctíváčů? A co my ostatní? Máme vůbec ještě šanci?

Když se díváme na naše unavené ztrhané evropské křesťanství, moc optimismu nám to nepřidá. Jako kdybychom byli zaživa pohřbeni. Ale co když jsme mrtví a jen o tom nevíme? Nabalzamované a dobře zavinuté ideje, které už nikoho nezajímají. A soudě podle toho, kolik lidí bude v naší zemi letos slavit křesťanské Velikonoce, to může být i pravda. Institucionalizovaná podoba náboženství u nás zrovna neprosperuje, a i když kostely stále ještě stojí, jejich postupné vyprazdňování je nezadržitelné. Co je toho příčinou? Náš tradicionalismus, prázdný liturgismus, rozpor slov a činů, chamtivost, které činí křesťanství tak nevěrohodné? Od každého asi trochu, ale nejtěžší je vůbec si přiznat, že je to problém také naší církve. A co nás na tom nejvíce štve? Že lidé nemají zájem o Boha nebo že jim naše křesťanství není dost dobré?

Tak dlouho se nám pojmy náboženství, církev a víra míchaly dohromady, až jsme uvěřili, že jedno jsou. Jak to tedy, že ti zabedněnci nechtějí pochopit, že nejlepší společenství je právě v naší církvi a že my přece víme, co je pro ně dobré?! Tak krásnou velikonoční liturgii jsme pro ně vymysleli a oni o to nestojí?



Naštěstí my nejsme spasitelé světa, jen si na ně rádi hrajeme. Jsme tak důležití ve svých očích, až jsme se sami sobě stali sluncem, kolem kterého se vše má jaksí zákonitě otáčet. Ale neotáčí a nebude. Ještě štěstí, že Bůh není křesťan. Netouží po našem aplaudování a naše skvělá liturgie ho nechává chladným. Důležití jsme pro něho jen my sami. Miluje nás všechny stejně, 7,5 miliardy svých dětí. Většina jich žádné *haleluja* ani letos zpívat nebude. Ale to nevadí. Jemu určitě ne.

A když si dáme tu práci a vylezeme večer na kopec za město, daleko od světél a dopravního ruchu, a podíváme se s úžasem na hvězdnatou oblohu, možná se náš dvoreček poněkud rozšíří. V tomhle chrámu je dost místa pro všechny, liturgie, která se v něm odehrává od počátku, přesahuje naše chápání. Slouží jí On, Stvořitel. Je nadkonfesní, nadzemská, Božská. Můžeme se jí nechat fascinovat každou noc, tedy pokud ještě umíme žasnout a zpívat třeba *haleluja*. Jen tak, pro radost.

☒ Pavel Cepek, farář v Šumperku

Velikonoce 2015

V našich farnostech

břidličná

Hod Boží velikonoční 5. 4.

15⁰⁰ h, eucharistická slavnost Vzkříšení Páně

desná v Jizerských horách

Velký pátek 3. 4. , památka utrpení a smrti Páně

17⁰⁰ h, bohoslužba slova

Hod Boží velikonoční, 5. 4.

14⁰⁰ h, eucharistická slavnost Vzkříšení Páně

jablonec nad Nisou

Zelený čtvrtek 2. 4. , památka poslední večeře Páně

18⁰⁰ h, eucharistická slavnost

Velký pátek 3. 4. , památka utrpení a smrti Páně

18⁰⁰ h, liturgie Velkého pátku

Bílá sobota 4. 4. , Slavnost Zmrtvýchvstání Páně

19⁰⁰ h, liturgie velikonoční vigilie se křtem

Hod Boží velikonoční, 5. 4.

10⁰⁰ h, eucharistická slavnost Vzkříšení Páně

jihlava

Zelený čtvrtek 2. 4. , památka poslední večeře Páně

bohoslužby se slavením eucharistie ve vzdálených či imobilních rodinách

Velký pátek 3. 4. , památka utrpení a smrti Páně

18³⁰ h, liturgie Velkého pátku

Bílá sobota 4. 4. , Slavnost Zmrtvýchvstání Páně

18⁰⁰ h, liturgie velikonoční vigilie

Hod Boží velikonoční 5. 4.

10⁴⁵ h, eucharistická slavnost Vzkříšení Páně

diaspora Písek

Bílá sobota 4. 4. , Slavnost Zmrtvýchvstání Páně

20⁰⁰ h, liturgie velikonoční vigilie v kapli Panny Marie ve Smrkovicích (*společně s farností Soběslav*)

Praha

katedrální chrám sv. Vavřince na Petříně:

Úterý 31. 3.

18⁰⁰ h, eucharistická slavnost se svěcením olejů za účasti všech kněží

Zelený čtvrtek 2. 4. , památka poslední večeře Páně

19⁰⁰ h, eucharistická slavnost s mytím nohou a getsemanská meditace

21⁰⁰ h, křížová cesta na Petříně s ekumenickou účastí

Velký pátek 3. 4. , památka utrpení a smrti Páně

18⁰⁰ h, křížová cesta na Petříně

19⁰⁰ h, liturgie Velkého pátku

20³⁰ h, netradiční pašijová hra

21³⁰ h, noční bdění s modlitbami

Bílá sobota 4. 4. , Slavnost Zmrtvýchvstání Páně

21⁰⁰ h, liturgie velikonoční vigilie



*rotunda Nalezení sv. Kříže na Starém Městě
(ul. Karolíny Světlé)*

Středa 1. 4.

18⁰⁰ h, temné hodinky – Sedm Kristových slov na kříži

Hod Boží velikonoční 5. 4.

17⁰⁰ h, eucharistická slavnost

kaple sv. Máří Magdaleny (u Čechova mostu)

Zelený čtvrtek 2. 4., památka poslední večeře Páně

19⁰⁰ h, eucharistická slavnost

Bílá sobota 4. 4., Slavnost Zmrtvýchvstání Páně

21⁰⁰ h, liturgie velikonoční vigilie

Soběslav

Zelený čtvrtek 2. 4., památka poslední večeře Páně

19⁰⁰ h, eucharistická slavnost v čajovně Rolnička

Velký pátek 3. 4., památka utrpení a smrti Páně

18⁰⁰ h, obřady Velkého pátku (*v Táboře*)

Bílá sobota 4. 4., Slavnost Zmrtvýchvstání Páně

20⁰⁰ h, liturgie velikonoční vigilie v kapli Panny Marie ve Smrkovicích (*společně s diasporou Písek*)

Hod Boží velikonoční 5. 4.

10³⁰ h, eucharistická slavnost (*čajovna Rolnička*)

Šumperk

Zelený čtvrtek 2. 4., památka poslední večeře Páně

18⁰⁰ h, eucharistická slavnost

Velký pátek 3. 4., památka utrpení a smrti Páně

17⁰⁰ h, liturgie Velkého pátku

Bílá sobota 4. 4., Slavnost Zmrtvýchvstání Páně

19⁰⁰ h, liturgie velikonoční vigilie se křtem

Hod Boží velikonoční, 5. 4.

9³⁰ h, eucharistická slavnost Vzkříšení Páně

Tábor

Zelený čtvrtek 2. 4., památka poslední večeře Páně

18⁰⁰ h, eucharistická slavnost „kolem stolu“ v kanceláři Communia Tábor

Velký pátek 3. 4. , památka utrpení a smrti Páně,

18⁰⁰ h, liturgie Velkého pátku

Bílá sobota 4. 4. , Slavnost Zmrtvýchvstání Páně,

20⁰⁰ h, liturgie velikonoční vigilie se křtem

Hod Boží velikonoční 5. 4.

10⁰⁰ h, eucharistická slavnost spojená s žehnáním velikonočních pokrmů

Varnsdorf

Zelený čtvrtek 2. 4. , památka poslední večeře Páně

18⁰⁰ h, eucharistická slavnost

Velký pátek 3. 4. , památka utrpení a smrti Páně (*slaví se společně s partnerskou farností z Drážďan*)

15⁰⁰ h, křížová cesta v Jiřetíně pod Jedlovou

18⁰⁰ h, liturgie Velkého pátku

Bílá sobota 4. 4. , Slavnost Zmrtvýchvstání Páně

10³⁰ h, žehnání velikonočních pokrmů v Naděži u Cvikova

20³⁰ h, liturgie velikonoční vigilie

Hod Boží velikonoční, 5. 4.

10⁰⁰ h, eucharistická slavnost s žehnáním velikonočních pokrmů

Zlín

Zelený čtvrtek 2. 4. , památka poslední večeře Páně

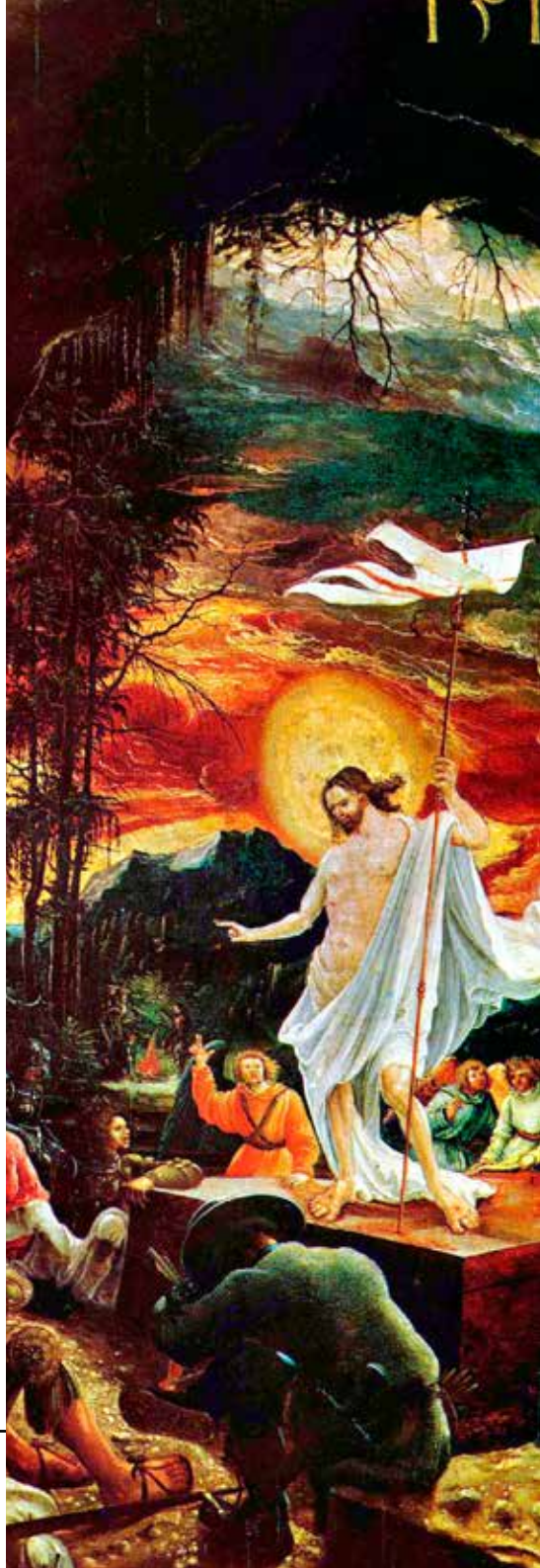
17⁰⁰ h, eucharistická slavnost

Velký pátek 3. 4. , památka utrpení a smrti Páně

17⁰⁰ h, liturgie Velkého pátku

Bílá sobota 4. 4. , Slavnost Zmrtvýchvstání Páně

20¹⁵ h, liturgie velikonoční vigilie



Netradiční velikonoční recepty

Vážení čtenáři v návaznost na ne zcela tradiční a obvyklá jídla vhodná k přípravě během postního období, která jsme zmínili v minulém čísle Communia, Vám tentokrát přinášíme několik zajímavých a rovněž netradičních receptů na velikonoční pokrmy, včetně inspirace z „nového světa“, odkud nám jedna přispěvatelka dodala překvapivě recept italský ☺.

Jiří J. Konvalina

Zapečený chleba se sýrem



Chléb si rozkrojíme na čtverečky tak, aby spodní část zůstala celá, potom vložíme do mezer kousky sýra, šunky, slaniny – nebo na co máme chuť, potřeme máslem smíchaným s bylinkami (podle chuti) a česnekem. Zabalíme do alobalu potřeného máslem, aby se nepřipekl, zapečeme asi 25 min při 180° a potom alobal otevřeme a dopečeme do hnědava.

Rampušák

Na pánvi rozpálíme olej, přidáme na kousky nakrájené vepřové maso a opékáme. Postupně přidáváme nakrájená játra na malé kousky,



anglickou slaninu nakrájenou na kostičky, žampióny na plátky, šunku na nudličky, na jemno nakrájenou cibuli a feferonku. Přidáme kečup, pepř, podle chuti osolíme a podlijeme trochou vody. Za občasného promíchání dusíme, až je maso měkké. Podle potřeby přidáme trošinku vody, aby se nám to nepřipeklo.

Italský ricottový koláč:

- 600 g ricotty (ovčí sýr)
- 5 vajec (poměr ricotty vůči vejcím se dá měnit, podle toho, jak hustý koláč chcete.)
- citronová a pomerančová kůra (čajová lžička od každého druhu)
- 150 g cukru

Smíchejte vše dohromady, dejte do kulaté koláčové formy, pečte na 180 °C po dobu 40 minut. Můžete přidat skořici nebo med, buď místo cukru nebo navíc k cukru (výsledek bude sladší). Servírujte s ovocem dle chuti. Vršek koláče je možno ozdobit čokoládovými hoblinami.



Rozhovor s...

petrou baslovou

Petra Alžběta Baslová je studentkou oboru Starokatolická teologie a Sociální a charitativní práce na Husitské teologické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Pracuje jako terénní pracovnice v programech sociální integrace společnosti Člověk v tísni.

Je členkou farnosti v Desné v Jizerských horách, kde se podílí na chodu obce, a také díky její pomoci se nám Desná opět probouzí k životu. Na poslední synodě byla zvolena do synodní rady, kde zaujímá jedno z pěti laických míst. Dá se říct, že má velmi nabitý program, přesto se však zvládá ještě věnovat své rodině – manželovi a dvěma synům – v Liberci, kde žijí.

Petro, žena sice dokáže dělat více věcí najednou, ale dá se tolik aktivit zvládat, a přitom pro jednu činnost zanedbávat druhou?

Nedá. (smích) Neustále něco zanedbávám. Snažím se alespoň zanedbávané činnosti střídát. Přesto však občas dochází k tomu, že musím nějakou uložit k ledu. V tuhle chvíli mám tedy přerušené studium teologie a momentálně je to nahnuté i s druhým oborem na fakultě. Mrzí mě to, ale rodinu šidit nechci, tak musí ustoupit škola.

A jak jde práce v Desné, máš nějaké novinky o činnosti farnosti? Co třeba do budoucna plánujete?

Práce v Desné je pro mne velkým zdrojem radosti. S administrátorem Kájou Koláčkem jsme se shodli, že společenství, které se tam pravidelně jednou za 14 dní schází

k bohoslužbám, sice není veliké, ale drží pohromadě. Nikdo si to tam nejezdí jen „odsedět“. Většinu akcí organizuje Kája, my ostatní se snažíme, aby v tom nezůstal sám, pokud mu můžeme nějak pomoci. Já sama se snažím do Desné přinášet celocírkevní témata, a v neposlední řadě pomoci se zajištěním běžného fungování farnosti, která má ve správě dva objekty. Nejvíc si odpočinu při úklidu kostela (a to říkám jen s drobnou nadsázkou). Jsem perfekcionista, takže se snažím, abychom ve farní radě na nic nezapomněli a odpovědně se věnovali všemu, čemu máme.

Jsmo myslím všichni velmi rádi, že nejdůležitější slavnosti církevního roku můžeme prožívat při společné liturgii. Letos se v Desné o Velikonocích sejdem na Květnou neděli, Velký pátek a na Hod Boží velikonoční.

Krom toho je v tomto roce v Desné v plánu opravit dvě okna v lodi kostela, která jsou v havarijním stavu, dokončit opravu varhan, na faře se také opravuje (teď zrovna koupelna v přízemí). Navíc nám jedna obyvatelka Desné nabídla pomoc s opravou původního lustru v kostele.

Rádi bychom se nějak zapojili do oslav dětského dne, který organizuje město. Sbor dobrovolných muzikantů Desná pravidelně vystupuje v kostele (a někteří jeho členové se podílejí i na zajištění hudebního doprovodu slavnostních bohoslužeb), v kostele proběhne komponovaný večer k letošnímu výročí upálení Mistra Jana Husa... Je toho vlastně docela dost (a může za to desenský administrátor, jak jsem už řekla), to jen já jsem lajdák



v umístování aktualit na naše webové stránky. Zkusím se polepšit.

Když už jsme u té církevní činnosti, na pražské synodě v roce 2013 jsi byla zvolena do synodní rady. Jaké to je být členem synodní rady a mít možnost nějakým způsobem ovlivňovat směřování církve? Změnila tato volba nějak tvůj pohled na církev?

Synodní rada je demokratický orgán, v němž mám jeden hlas z devíti. Je dobře, že to tak je. Reálná šance ovlivnit směřování církve je však díky tomu především závislá na schopnosti přesvědčit o smysluplnosti a relevanci vlastního pohledu ostatní. A v tom až tak dobrá nejsem. Snažím se jednat věcně, být konzistentní a poctivá k sobě samé. Za nejdůležitější však pokládám respekt k rozhodnutí synodní rady jako celku, a to i přesto, že s ním občas nesouhlasím.

Působení v synodní radě nezměnilo můj pohled na církev, ale trochu otráslou mou vírou v lidi uvnitř ní. Někdy si říkám, že tolik strachu, zranění a opuštěnosti (a občas i rozhořčení) se jinde hledá jen s obtížemi. Na jednu stranu je to pochopitelné, protože nejzranitelnější jsme ve věcech, na nichž nám nejvíc záleží, na druhou

stranu si občas říkám, jestli nezapomínáme, že vlastními silami, bez toho, abychom se „zavěsili“ na Boha, neujdeme ani jediný krok. Zdá se mi, jako bychom se většinu doby plazili nebo spíš svíjeli na zemi, občas se o Boha opatrně opřeme, ale vzdát se pokusů vládnout svým pohybem nesvedeme. Jen aby nedošlo k omylu, sama sebe z této metafory nijak nevyjímám.

Jak vlastně vidíš budoucnost církve ty, resp. o co si myslíš, že by měla církev do budoucna usilovat? A myslíš, že se k této budoucnosti přibližujeme?

Nevidím budoucnost, tímto charismatem mě Bůh neobdařil. ☺

Ale teď vážně. Tahle otázka je hodně těžká. Často mi připadá, že se jednotlivé církve snaží různými metodami skloubit nároky evangelia s porozuměním době. Ale nemyslím, že se to příliš daří. Místo abychom opravdově, prostě a s láskou žili svá povolání, řešíme rozumem, co a jak dělat, abychom byli tou správnou a zároveň pro svět přitažlivou organizací. Oháníme se přitom tím, že máme slavit eucharistii, hlásat evangelium ve světě a lidi přivádět ke Kristu (a Krista k lidem), ale přijde mi, že občas i tohle říkáme jen proto,

že to tak má být, aniž bychom to tak opravdu prožívali.

O co by měla církev usilovat? Myslím, že především o to, aby žila evangelium, aby do svého středu skutečně stavěla Krista, měla s ním živý a láskyplný vztah. Aby byla otevřená, přijímající a odpouštějící. Tam spatřuji naději. Věnovat větší péči pravdivosti k sobě samým, vzájemným vztahům a lidem v církvi i mimo ni a méně budování materiálního zázemí, byť uznávám, že má pro fungování pozemské církve svůj význam. Já sama bych byla ráda, kdyby se církev víc věnovala charitě. Ale uznávám, že bychom si napřed měli ujasnit, jak přesně to pojmout, abychom nevyčerpali své (především lidské) síly hned v počátcích. Ale diakonie, charita, pomoc potřebným, je prostě moje téma. ☺ Jestli se přibližujeme? Nevím. Myslím, že spíš ne. Nesu na tom zcela jistě jako členka synodní rady svůj díl viny. Nemám recept, jak to změnit, ale věřím, že bezmoc, tápání a slabost jsou požehnáním, které nám otvírá cestu k Bohu a tím k naději. Nám všem, Církvi.

Opustíme teď ale církevní otázky, aspoň trochu. Tvůj muž je farářem v Československé církvi husitské. Má nějaké výhody takového ekumenické manželství a naopak jsou nějaké věci, ve kterých to může vyvolat určitý střet zájmů?

Nikdy jsem neměla s ekumenou problém, takže to, že jsme s manželem v různých církvích, má v mých očích spíš potenciál vzájemného obohacení, než že by to vyvolávalo konflikty. Náročnější je skloubit naše komplikované povahy, než denominace. ☺ Organizačně bývá obtížné naplánovat velké křesťanské svátky, kdy Vojta slouží a já bych ráda do asistence. Velké díky patří tchýni, která nám v takových chvílích ochotně a trpělivě hlídá děti.

Jinak mě mrzí, že je málo příležitostí, kdy bychom mohli bohoslužbu prožívat všichni spolu, bez toho, aby alespoň jeden z nás měl nějakou odpovědnost. Občas zajdeme na mši do římskokatolického kostela, ale musím přiznat, že v poslední době se to děje sporadicky.

Jestě bych se ráda poptala na tvé zaměstnání. Ty pracuješ jako terénní pracovnice v programu sociální integrace. Co si pod tím máme představit? Co přesně je náplní tvé práce? A jak ses k této práci dostala?

Jde o sociální službu, jejímž cílem je (zjednodušeně řečeno) pomoci lidem, kteří jsou z nějakého důvodu na okraji společnosti, rozvinout schopnosti a získat dovednosti zlepšit svůj život. Já konkrétně řeším s lidmi často dluhy, pomáhám jim hledat (a udržet si) bydlení nebo zaměstnání, najít lékaře nebo školu pro děti. Vyřídít věci na úřadě (ano i vyřídít si dávky). Občas to vypadá beznadějně, protože možnosti a většinou ani motivace lidí, s nimiž pracuji, nebývají velké. Ale věřím, že to má smysl, i když je někdy obtížné být v kontaktu s bídou, bezmocí a mnohdy i začarovaným kruhem selhání a pádů, z nichž se vymanit, může být velmi obtížné.

Jak jsem se k této práci dostala? Věděla jsem, že chci pracovat v sociálních službách, tak jsem tak dlouho hledala, až jsem našla. Mimo jiné, jsem na rodičovské dovolené absolvovala kurz pracovníka v sociálních službách a doněkonečna obesílala nabídky práce v oboru, až to vyšlo.

Tak držím palce, ať ti dál všechno úspěšně vychází a daří se ti vše zvládat co nejlépe. Děkuji ti za rozhovor.

I já děkuji.

☒ připravila Monika Mádlová

Setkání starokatolických biskupů s představiteli Episkopální církve USA

V týdnu od 9. března 2015 se v Severní Karolině v USA konalo společné zasedání starokatolických biskupů církví sdružených v Utrechtské unii a představitelů Episkopální církve USA.



Místem setkání byla Kanuga, konferenční středisko vlastněné církví, v malebné krajině u jezera, nedaleko měst Hendersonville a Asheville. Hostitelem byl Mike Klusmeyer, biskup ze Západní Virginie, který má české kořeny, a který je pověřen dialogem se starokatolíky. Každý den byly na programu semináře, kvůli kterým do Kanugy přijeli přední episkopální teologové, kteří stojí v čele tří z deseti seminářů, ve kterých církev vychovává a vzdělává své duchovní.

Hlavním tématem bylo postavení církve ve stále více sekulární společnosti. Američtí teologové přednesli příspěvky, ve kterých se zabývali biblickými odpověďmi na danou otázku, pojednali historické příklady toho, jak se církev vypořádávala se sekulárními vlivy, a seznámili starokatolické biskupy s tím, jak k této otázce



přistupuje tato americká církev, která historicky vznikla z církve anglikánské. Starokatoličtí biskupové v diskusi představili svoji perspektivu, přičemž historická zkušenost české církve, která je ojedinělá, byla zájmem mnoha konkrétních otázek. Na setkání navazovala účast na každoročním setkání více než 130 biskupů (a biskupek) episkopální církve, při kterém se diskutovaly mimo jiné otázky měnícího se pojetí manželství v americké společnosti a reakce církve na tuto skutečnost. Účastníci zasedání měli i možnost navštívit episkopální farnosti v okolí, kde náš biskup byl jako čestný host požádán o udělení svátosti smíření a závěrečné požehnání. Jednání budou pokračovat v červnu v Praze, kdy se biskup Klusmeyer zúčastní zasedání starokatolické biskupské konference. Na podzim tohoto roku by pak jeden z amerických teologů měl přijet do Prahy, aby mohl ve starokatolickém archivu studovat podklady týkající se historie naší církve.

☒ *Květoslav T. Krejčí*

Dějiny českého starokatolictví

(seriál pro *Communio*)

Část 4. – Vídeň a Varnsdorf

V minulém díle našeho historického seriálu jsme se věnovali I. vatikánskému koncilu a reakcím, které jeho dvě nová dogmata vyvolala v Německu a které vyvrcholily vysvěcením prvního starokatolického biskupa. I na našem území, tedy v tehdejší **Rakousko-Uhersku**, se proti novým dogmatům zdvihl odpor a dal postupně vzniknout zárodkům církevní organizace.

V bývalé rakouskouherské monarchii byl odpor proti vatikánským dogmatům podobně

silný jako v jiných částech německojazyčného světa. Pražský arcibiskup Bedřich kardinál Schwarzenberg byl před koncilem jedním z vůdců tzv. koncilní minority, tedy biskupů, kteří s dogmatizací papežské neomylnosti nesouhlasili, a několikrát v průběhu koncilu samotného otevřeně vystoupil se zásadními projevy. Nicméně ani tato vystoupení neměla kýžený efekt, a tak biskupové minority koncil raději opustili, aby předešli skandálu a nemuseli při závěrečném hlasování říci „ne“ papeži do tváře. Po vyhlášení dogmatu se kardinál Schwarzenberg i další biskupové postupně podvolili, i když s nechutí.



Kardinál Schwarzenberg se po koncilu papeži podřídil

Politické následky

Ani na politické rovině nebyla tato událost bez problémů. Vlády a panovníci katolických zemí samozřejmě velmi dobře chápali, že tato vypjatá papežská centralizace moci je reakcí na ztracení světského vlivu (byl to právě Pius IX., který definitivně přišel o papežský stát jako suverénní území a stal se „vězněm ve Vatikánu“), a začali se obávat, aby své neomylnosti papež nechtěl využívat politicky. Protože v takovém případě by jejich katoličtí poddaní byli v situaci rozštěpené loajality, kdy by měli být věrni na jedné straně své zemi, ale na straně druhé svému papeži. Odpůrci z řad vznikajícího starokatolického hnutí tyto obavy samozřejmě živili v tisku a poukazovali na podle jejich názoru hrozící nebezpečí. Rakouská vláda dokonce z toho důvodu vypověděla konkordát z roku 1855, který upravoval vztahy státu a římskokatolické církve,

a toto vypovězení bylo formálně zdůvodněno tím, že smluvní partner (tj. římskokatolická církev) se vyhlášením nových dogmat změnil. Tyto politické obavy se ale nepotvrdily a Rakousko-Uhersko po několika letech napjatých vztahů svou vazbu k římskokatolické církvi obnovilo, což pro starokatolíky znamenalo, že byli vystaveni nejen polemice v římskokatolickém tisku, ale klacky pod nohy jim začaly házet i státní úřady.

První organizátoři

Obdobně jako v Německu se i v Rakousko-Uherském mocnářství začaly organizovat starokatolické výbory, zejména z řad měšťanstva a inteligence. Jejich zástupci se účastnili mnichovského kongresu v roce 1871, kde načerpali inspiraci z dění v sousední zemi, kde již bylo vytváření prvních starokatolických obcí o krok dál. Německé úspěchy podnítily i u nás mohutnou agitaci. Odpůrci dogmat organizovali velmi dobře navštívené tábory lidu, např. v Boru u Tachova, na vrchu Těhulí u Slaného nebo na Dubovém vrchu na Brdech. Na těchto táborech lidu promlouvali řečníci a kritizovali nejen nová dogmata, ale často i mocenské uspořádání církve jako takové a volali po větším zastoupení laiků a po dalších církevních reformách. Nejvýznamnějšími představiteli raného odporu proti novým dogmatům byli pražský profesor církevních dějin a práva Johann Friedrich rytíř von Schulte, který byl roku 1873 úřady donucen opustit Prahu a odešel do Bonnu, dále Friedrich Maasen, profesor církevních dějin v Grazu a ve Vídni, vídeňský katolický farář Alois Anton, který ve Vídni zorganizoval první starokatolickou obec, a varnsdorfský učitel náboženství Anton Nittel, který se stal zakladatelem starokatolictví na severu Čech.



*Johann Friedrich von Schulte
musel Rakousko opustit*

Německá slova

29. dubna 1871 publikoval farář Alois Anton svá „Německá slova rakouským katolíkům“, což byl první manifest rakouských odpůrců dogmat. Už z názvu je patrné, že Anton volal po takové katolické církvi, která by respektovala národnostní (v jeho případě německou) charakteristiku věřících. Kolem Aloise Antona se brzy shromáždila první obec věřících. V říjnu roku 1871 byl těmto vídeňským starokatolíkům propůjčen radniční chrám Spasitele (poté, co byla zamítnuta žádost o spoluužívání chrámu sv. Štěpána), nad kterým byl vzápětí kardinálem Rauscherem, který se mezitím, stejně jako pražský arcibiskup Schwarzenberg, koncilním rozhodnutím podrobil, vyhlášen interdikt. Alois Anton se sám sice od starokatolického hnutí již v roce 1874 po osobních sporech distancoval, ale jím založená vídeňská obec se nadále rozšiřovala. V této obci ke starokatolictví konvertoval v září 1894 i budoucí zakladatel jazykové českého starokatolictví František Iška.



Videňští starokatolíci se začali scházet v kostele nejsv. Spasitele



Varnsdorf se stal sídlem rakouského biskupství

Svobodomyšlné Sudety

Těžiště šíření starokatolictví v rakouskouherské monarchii se ale nenacházelo ve Vídni, nýbrž v oblasti Sudet v severních Čechách s centrem ve Varnsdorfu. Tato na první pohled překvapující skutečnost byla způsobena tradicí, kterou v tomto kraji měl reformní katolicismus, josefinismus a pozdní jansenismus. Poměrně nově zřízená průmyslová města, jako právě Varnsdorf, měla i silnou měšťanskou vrstvu, která byla pro myšlenky svobodomyšlného katolictví zvláště otevřená. Varnsdorfský učitel náboženství Anton Nittel (který byl knězem suspendovaným z duchovní služby pro své reformní názory) založil list *Abwehr* (Obrana), kterým šířil myšlenku starokatolictví mezi německy mluvícím obyvatelstvem. Přestože tento list a jím hlášené názory měly široký ohlas, bylo zakládání obcí a vytváření stálé církevní organizace o něco problematictější než v Německu nebo Švýcarsku. Hlavní vliv na to měla skutečnost,

že severočestí starokatolíci chtěli z počátku působit v rámci struktur římskokatolické církve a doufali v její reformu. Starokatolíci tedy nevystupovali oficiálně z římskokatolické církve, pouze prohlásili, že náleží ke starokatolickému proudu. Proto byla oficiální členská základna v prvních letech velice slabá, což umožňovalo rakouským úřadům, které stály na straně římskokatolické církve, aby starokatolíkům stavěly do cesty rozličné překážky.

Církev z nouze

V roce 1885 byl zakázán příjezd německého biskupa Reinkense, který měl v rakouských obcích biřmovat, sňatky starokatolických duchovních byly soudně prohlašovány za neplatné a bylo zakazováno zakládání nových obcí. K jistému kompromisu došlo až v okamžiku, kdy se rakouští starokatolíci oficiálně vzdali ideje působit uvnitř struktur římskokatolické církve a rozhodli se ke zřízení vlastní

církevní organizace. To vyjadřuje jednoznačně preambule synodního řádu, napsaného již zmíněných profesorem Schultem, která byla citována i v nařízení, kterým rakouské Ministerstvo kultu a školství církev uznalo: „Ti katolíci, kteří odmítají nové učení o neomylnosti papeže a jeho neomezené moci nad celou církví, usnesené na prvním vatikánském koncilu, zasedání IV. a vyhlášené papežskou bulou »Pastor aeternus«, tvoří náboženské společenství pod názvem »Starokatolická církev«.“

Státní uznání

Tato nová církevní organizace pak byla 18. října 1877 uznána nařízením č. 99 říšského zákoníku a bylo povoleno vytvoření biskupství se sídlem nejprve ve Vídni, a od roku 1896 ve Varnsdorfu se třemi státem uznanými farními obcemi: Ried, Varnsdorf a Vídeň. Brzy následovalo vytvoření dalších obcí, které na sebe ovšem někdy musely brát podobu různých spolků, aby se vyhnuly státním represím. Oblíbenou metodou státní šikany bylo zamítnutí žádosti o vytvoření nové farní obce se zdůvodněním, že starokatolíci v daném místě nemají dostatečné finanční prostředky, aby zajistili důstojný výkon náboženských obřadů. Bylo jim vytýkáno, že slaví bohoslužby v pronajatých sálech, salóncích hotelů nebo tělocvičnách (proto například v Krásné Lípě římskokatolický tisk posměšně psal, že se starokatolíci schází v „chrámu svatého Kotrmelce“), na což starokatolíci reagovali stavbou řady vlastních kostelů. Tím se ale obce zadlužily a státní úřady mohly argumentovat tím, že nemají dost peněz na udržování farářského místa. Tahanice se státem o uznávání farních a filiálních obcí skončily až po roce 1918, protože nově vzniklá Československá republika



Kostel v Krásné Lípě nepřezžil komunistickou diktaturu

nepovažovala římskokatolickou církev za státní náboženství, a proto přestala bránit rozvoji starokatolictví.

První obce

Navzdory nepřízní úřadů se přesto vytvořila řada obcí. Mnohdy fungovaly řadu let bez státního uznání, ale s bohatým náboženským životem. Vedle Varnsdorfské farnosti vznikla z kraje 80. let 19. století farnost pro Jizerské hory, která se následně rozdělila na několik obcí v Desné, Jablonci a Smržovce. V roce 1889 se ustanovila obec pro Arnultovice, Kamenický Šenov a Mistrovice, o rok později filiální a později farní obec v Krásné Lípě, a postupně i na dalších místech (Děčín, Maxov, Liberec, Polevsko, Rumburk, Světec). Na severní Moravě se jako obce pastorované nejprve z Vídně, ale brzy osamostatněné, objevily skupiny starokatolíků v Šumperku a v Břidličné, později pak i v Jeseníku, Olomouci nebo Rapotíně. V roce 1907 vznikla

Zprávy

i (německá) starokatolická obec v Brně. Kromě stálých farních a filiálních obcí existovalo i několik desítek bohoslužebných, vyučovací a kazatelských stanic, které se staraly o pastorační starokatolíků v místech, kde nebylo možné vytvořit samostatnou obec.

První synoda

Roku 1879 se konala první synoda rakouských starokatolíků a v roce 1888 byl za správce biskupství zvolen Amandus Czech (česky Miloš Čech – bratr slavného básníka Svatopluka Čecha), jehož biskupské svěcení ale již rakouské úřady neumožnily. Zdůvodněním byla opět dobře známá úřední klička – starokatolíci nemají dost peněz na to, aby si mohli takový důstojný úřad dovolit. V tomto případě to bylo ještě o to absurdnější, že úřady vyžadovaly k uznání takové úspory, aby se provoz biskupského úřadu dal „živit“ pouze z úroků. A toho samozřejmě mladá církevní organizace, vyčerpaná stavbou mnoha kostelů, nebyla schopna. I přes tyto schválnosti se ale starokatolická církev na našem území velmi utěšeně rozvíjela. Zatím ale pouze mezi německy mluvícími. českojazyčné starokatolictví šlo docela jinou cestou, ale o tom až příště.

☒ Petr Jan Vinš

Zemřela vdova po biskupu Kraftovi

V neděli 15. března 2015 ve svých 81 letech zemřela po dlouhé nemoci v kruhu své rodiny paní Kraft, teoložka a učitelka, vdova po zesnulém německém biskupu Sigisbertu Kraftovi. Zesnulá byla velikou příznivkyní naší církve, zejména jejího vývoje po roce 1990.

Koptská církev svatořečí zavražděné křesťany

Dvacet jedna křesťanů, kteří byli zavražděni příslušníky tzv. Islámského státu, budou zapsáni do *synaxaria* Koptské pravoslavné církve. Tento akt, který je srovnatelný se svatořečením v latinské církvi, oznámil patriarcha Theodoros II. Noví mučedníci budou připomínáni 15. února.

„Jméno Ježíš bylo poslední slovo na jejich rtech. Jako tomu bylo u smrti prvních mučedníků, (...) tak i oni oslavili své vítězství. Vítězství, které žádný popravčí nemůže vzít. Jméno šeptané v poslední chvíli života je jakoby pečeti jejich mučednictví,“ uvedl podle portálu terrasanta.net biskup Gízy Antonios Mina.

Video s popravou 21 koptských křesťanů bylo zveřejněno 15. února 2015. Egyptský prezident Al-Sisi také oznámil, že schválí stavbu kostela zasvěceného těmto mučedníkům ve městě Minjá, odkud pocházeli.

Koptové jsou egyptští křesťané, v současnosti tvoří 10 % tamější populace. Většina z nich se hlásí ke Koptské pravoslavné církvi, menší



pak ke Koptské katolické církvi nebo k protestantským církvím. Autorem obrazu je mladý koptský malíř Wael Mories.

ČSSD stáhla novelu o povinnosti zveřejňovat zprávy církvi

Česká strana sociálně demokratická stáhla senátorskou novelu zákona, která měla zavést povinnost církvi zveřejňovat zprávy o jejich hospodaření. Účel novely dle senátorů lépe naplní chystaný vládní návrh o veřejné prospěšnosti. Zprávy podle návrhu měly obsahovat úplný přehled výdajů na charitativní účely a přehled o peněžních příjmech a výdajích církví. To by mohlo znamenat třeba informace o jednotlivých úkonech pracovníků církevních hospiců. Poukazovaly na to i církve, podle nichž jsou požadavky předlohy s ohledem na její rozsah nesplnitelné. Novela byla předložena už v roce 2014 a již dvakrát čelila pokusu o zamítnutí. Zprávy měly podle

novely zveřejňovat církve, kterým byly vyplaceny náhrady za nevydaný majetek v restitucích, tedy i Starokatolická církev v ČR. Senátor za ODS Jiří Oberfalzer novelu již dříve označil za nadbytečnou vzhledem k tomu, že se církve zavázaly toto zveřejňovat i bez uložení zákonem.



Pro usmání

Dva policisté potkají faráře, jak na kárce veze bojler.

„Dobrý den otče,“ pozdraví a ptají se: „copak to vezete?“

„To je bojler,“ odpoví farář.

„A kam to vezete?“ zeptá se druhý policista.

„Na faru“

„Aha, tak jedte.“

Farář odjede a první policista se zamyslí: „Poslouchej, co je to ten bojler?“ „Co já vím,“ odpoví druhý: „ty jsi měl ve škole náboženství!“

SCÉNÁŘ A REŽIE:

Monika Mádlová

HUDBA:

Vojtěch Starý

HRAJÍ:

David Maleček

Jan Halm

Patrik Krupička

Jana Raila Hlavsová

Jakub Mašek

PRODUKCE: Starokatolická církev v ČR

PAŠIJE

„Děj příběhu byl předem dán
a my jsme v něm byli jen loutkami.“

KDE: Katedrální chrám sv. Vavřince na Petříně

KDY: 3. 4. od 20:30